

B.3.1 Výuka cizích jazyků v mateřských školách

V mateřských školách je výuka cizích jazyků považována za nevhodnější nástroj podpory multikulturní výchovy v předškolním vzdělávání. Ve školním roce 2008/2009 byla zjištěna v 52,3 % navštívených MŠ. Nabídku cizích jazyků častěji zvládly velké MŠ (67,5 % z těch, které cizojazyčnou výuku dětí zajistily). Vedení 80 % MŠ zjišťovalo zájem rodičů o tuto výuku, pouze 10 % z dotázaných uvedlo, že ji vzhledem k věku dětí nepovažují za vhodnou. Vlastní výuka je v 60,3 % MŠ zajišťována za úplatu. Většina rodičů považuje stanovené poplatky za přiměřené, pouze desetina se vyjádřila, že jsou pro ně vysoké.

Jako součást ŠVP zařadilo cizojazyčnou výuku zatím jen 29,3 % MŠ, přitom v malých MŠ to bylo 47,1 %. Výuka formou zájmového kroužku je koncipována v 75,9 % MŠ, několik škol využilo obě možnosti. Požadavek vzdělávání formou jazykové propedeutiky byl v 67,2 % zakotven v ŠVP nebo v jiné dokumentaci školy.

V souboru škol, v nichž proběhlo šetření, bylo z celkového počtu 5 257 dětí 21,8 % zařazeno do výuky **anglického jazyka**. Výrazně lepší přístup mají v malých MŠ, v nichž byl tento podíl 46,4 % vyučovaných dětí. Průměrná vyučovací doba byla 1,3 hodiny týdně, v malých MŠ až 1,6 hodin týdně. Výuka probíhala zpravidla jedenkrát v týdnu (63 % MŠ). Každodenní výuka byla zjištěna v 8,8 % MŠ, v malých MŠ až 17,6 %.

Pro vzdělávání v anglickém jazyce využívají MŠ metodickou pomůcku „Průvodce metodikou výuky angličtiny v MŠ I.“ (VÚP 2006). Ve většině škol byla zjištěna snaha vyučujících o dodržení jazykové správnosti výuky. Pravidelné vyhodnocování úrovně a výsledků výuky cizích jazyků ve vlastním hodnocení však provádělo vedení pouze 58,3 % MŠ.

Anglický jazyk častěji vyučovali externisté (58,2 %), kmenových učitelek/učitelů bylo 41,8 %. Učitelek/učitelů s požadovanou odbornou kvalifikací bylo 58,3 %. Délka praxe učitelek/učitelů anglického jazyka byla nejčastěji mezi 4-10 lety (36,4 %) a do 1 roku (26,9 %). Učitelky/učitelé získali jazykové vzdělání v oborovém studiu cizích jazyků na vysoké škole (17,3 %); maturitní zkouškou (21,2 %); udělením jazykového certifikátu (26,9 %); v národních rozvojových programech (3,8 %); nebo jinak (30,8 %). Vzdělání v oblasti jazykové propedeutiky výuky cizího jazyka získalo v národním rozvojovém programu 50,8 % učitelek/učitelů, formou DVPP 39,9 %, v průběhu studia 18,1 %; neproškolených bylo 7,3 %.

B.3.2 Výuka cizích jazyků v základních školách

Výuka cizích jazyků v základních školách, především anglického jazyka, patří rovněž k prioritám kurikulární reformy v České republice. Od školního roku 2009/2010 je výuka cizího jazyka povinná od 3. ročníku ZŠ s doporučením upřednostňovat anglický jazyk. V elektronickém dotazníkovém šetření k této problematice bylo získáno 1 500 odpovědí ředitelek/ředitelů základních škol. ČŠI zjistila, že již ve školním roce 2008/2009 si výuku anglického jazyka zvolilo 94,6 % žáků 3. ročníku. Největší zájem byl v Jihomoravském, Zlínském a Pardubickém kraji. Pouze v příhraničních krajích se Spolkovou republikou Německo, v Karlovarském, Plzeňském a v Libereckém kraji, byl zájem žáků 3. ročníků základních škol o výuku angličtiny nižší, a to 80 až 88 %.

Největší překážky v zajištění kvality povinné výuky anglického jazyka ve 3. ročníku vidí 60,7 % dotazovaných škol v nedostatku kvalifikovaných učitelek/učitelů, 53,0 % i v nedostatku mzdových prostředků. Problém existence a dostupnosti vhodných učebních pomůcek pro výuku anglického jazyka pociťuje 14,8 % základních škol.

Z údajů škol mimo jiné vyplývá, že největší nedostatek kvalifikovaných učitelek/učitelů mělo 88,5 % škol v Karlovarském kraji. Nedostatek mzdových prostředků nejméně pociťují